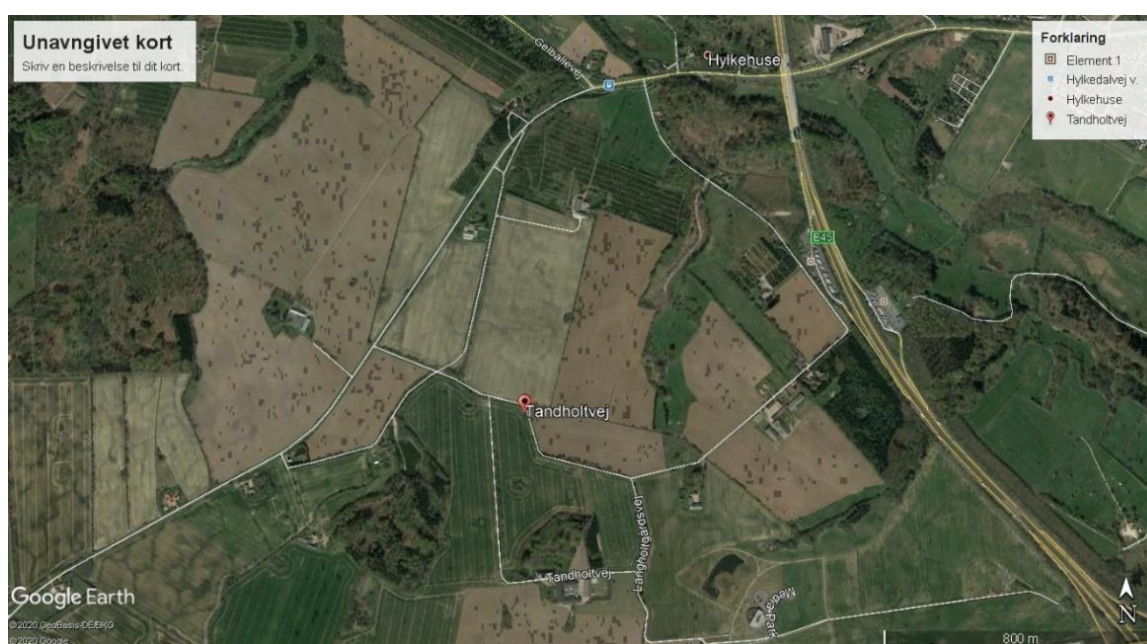

Hylke – Tandholt

Et lokalområde

i

Seest Sogn

Historiske oplysninger om lokalområdet.

Indsamlet og i 2022 videregivet af fhv. lærer Per Thornberg
tidligere

Duedal, Tandholtvej 5, 6000 Kolding

Indholdsoversigt

Hylkedalens tilblivelse og historie -----	side 3
Hylkedalen 2021 -----	side 5
Hylke – Hylkehuse -----	side 6
Tandholt -----	side 7
Vejomlægningerne gennem tiden -----	side 9
I datiden kendte personer i og fra lokalområdet ---	side 11
Købmanden i Hylke -----	side 16
Hylke Vandforsyning I/S -----	side 18
Genforeningsstenen i Seest Præstegårdsskov -----	side 19
Hylke sagn og overtro -----	side 23

Hylkedalens tilblivelse og historie

Ved afslutningen af den sidste istid havde Lillebælt-gletsjeren fra Østersøområdet en gletsjerport nær ved Vonsild plejehjem.

Denne gletsjer og en store mængde efterladt dødis i Svanemoseområdet sendte en enorm strøm af smeltevand mod nord, hvor nu Vonsild å løber, for derefter at løbe mod nordvest. Vandmasserne eroderede terrænet, som førte til dannelsen af den markante og meget dybe smeltevandsdal – Hylkedalen - for at ende i Kolding ådal.

Fra isens hovedstilstandslinje - vandskellet - nær sogneskellet mellem Seest og Hjarup (ved Langholtgaard og Annalyst) og Skanderup sogne efterlod isen et småbakket og meget leret morænelandskab. Vandet fra denne afsmeltning har efterladt mange dybe erosionskløfter i Hylkedalens vestside med dalene Tandholtbæk og Skydsbæk og de ”falske” bakker Fruerholt, Ravnsbjerg og lille Hylkebjerg.

Vandet fra afsmeltningen af isen på nordsiden af Hylkedalen er strømmet ned mod Kolding å og Kolding fjord. Efterladt blev enorme mængder af sand og grus, som i mange år er blevet udnyttet ved grusgravning og som i dag mange steder skæmmer nordsidens skråninger.

Foran isranden indfandt sig efterhånden, som isen trak sig tilbage, et større fremmedartet

dyreliv.

Der er i grusgravene i Seest fundet knogler af disse dyr bl.a. skovnæsehorn, mammut, kæmpehjort og urokse

I stenalderen for mere end otte tusind år siden dukkede de første mennesker op og satte deres spor. Der er langs og i Hylkedalen fundet mange spor efter disse folks aktiviteter f.eks. også på ejendommen Tandholtvej 5.

Som livet kunne have formet sig i Hylkedalen i stenalderen

Hylkedalen i 2021

I årtusinder har Hylkedalen ligget næsten uberørt hen.

Bønderne i Seest har dog i de seneste århundreder udnyttet dalens frodighed. Hvor overdrevene blev benyttet til græsning for køer, får og geder. De frodige enge blev flere gange om året slået med le og høet bjerget og bragt i hus på gårdene i Seest, hvorved der var foder til kreaturerne om vinteren. Gødningen blev om foråret pløjet ned på markerne. ”Eng er jordens moder”

Seest Mølleå – tidligere Hylkestrømmen – gav mulighed for et udbytterigt fiskeri af havørreder og andre fiskearter. En brugt fiskemetode var vippegarnsfiskeri, som efter sigende gav bønderne en givtig biindtægt.

En konflikt mellem bønder og fiskere udspandt sig, da man før årsskiftet 1900 anlagde 3 dæmninger med porte tværs over dalen for en reguleret overrisling af engene til gavn for høslettet. Der kan i dag ses spor af 2 af disse anlæg.

I de sidste mange år har Hylkedalen med mangfoldige stisystemer givet mulighed for rige rekreative naturoplevelser

I år 2021 har Kolding Kommune i samarbejde med Blue Kolding arbejdet med et klimaprojekt i dalen. Projektet skal med 2 dæmninger over dalen og en omlægning af Seest Mølleå bidrage til at ekstraordinært store regnmængder tilbageholdes i Hylkedalen og dermed bidrage til at man undgår ekstreme oversvømmelser i Kolding ådal og Kolding by

Samtidig er der i Hylkedalen blevet etableret et trailcenter, mountainbikespor, nye gangstier og udsigtsplatforme, så de rekreative tilbud i langt højere grad i dag kan udnyttes af borgerne i Kolding.

Hylke -Hylkehuse

1975

Seest sogn er præget af landskaber, hvis kuperede terræn er formet af den sidste istids gletsjere og den postglaciale smeltevandsflod, som dannede Hylkedalen, foran de store gletsjere. Efterfølgende har regnvand eroderet de V - formede sidedale.

Hylke er et stednavn, der optræder nær vandmøller, kær eller kilder. I jyske dialekter findes et ord [Holk], der betyder "udhulet". Den oprindelige form for en brønd var en udhulet træstamme i et vandhul. En sådan brønd hedder Holk eller Hulk, og Holk kendes endnu i dialekterne i betydningen "Vandhul". I Norge kendes Holka i betydningen en "Fordybning i Landskabet".

Disse betydninger svarer godt til Hylkes beliggenhed, og det er uden tvivl selve dalens navn [æ hy'lk], der er blevet overført på den bebyggelse, som ligger i Hylkedalen ved Seest Mølleå.

Hvor Seest Mølleå løber gennem Hylke lå tidligere et vadested og senere en bro, Hylkebro, som førte Herredsvejen/Byvejen nu Hylkedalvej fra Vamdrup til Kolding over åen ved Hylkehuse. Syd for Hylkebro lå tidligere et fugtigt sted kaldet Hylke Mose og nord for broen et kær kaldet Hylke Kjær.

I Hylke får Seest Mølleå fra sydvest tilløb af en lille bæk, Skydsbæk, som afvander området vest for Præsteskoven op mod Tandholt. På sin vej fra Brunsege i Tandholt passerer bækken ejendommene Skovlyst, Duedal, Skovly og ejendommene nede i bunden af Hylkedalen med Seest Mølleå. Skydsbæk bar i 1600-tallet navnet Skibs Beck.

Syd for Hylke ligger Seest Præsteskov på et dominerende bakkeparti, Ravnsbjerg kaldet. Præsteskoven kan minde os lidt om fordums tid, hvor Seest sogn var helt skov- og kratbevokset før den blev offer for koldingborgernes skovhugst omkring år 1700. Præsteskoven hørte tidligere sammen med store skov- og markarealer vest for Præsteskoven ind under Seest Præstegård. I dag administreres Præsteskoven af Seest Menighedsråd i et samarbejde med Skovdyrkerforeningen Syd.

Øst for Hylke ind mod Seest ligger bakkedraget Hylkebanke, som gennemskæres af Hylkedalvej på vej mod Kolding. Nordøst for Hylke lå Store Hylkebjerg (nu en udgravet grusgrav) med den tidligere Seest Vestre Skole (1843 - 1905) på bakkekanten af Hylkedalen.

Tandholt

Tandholt (Tanholt) angiver navnet på bebyggelsen oppe på det flade terræn vestligst i Seest sogn ved Tandholtvej. På et matrikelkort fra 1821 fra Seest sogn ses det, at navnet **Tandholt** er knyttet til en gård/areal, hvor der efterfølgende blev bygget en gård Peterslyst, som i dag ligger øst for den Sønderjyske Motorvej, hvor vi finder rasteplassen Hylkedal Øst og Funky Monkey Park. Omkring år 1800 lå der overhovedet ikke nogen bebyggelser, der hvor vi i dag har Tandholt-bebyggelsen.

Navnet **Tandholt** (Tanholt) henviser til det tyske navn for grantræ – Tannenbaum – og et lille skovområde – Holt.

Fra istidens hovedstilsandslinje med vandskellet ved Langholtgård løber den lille bæk – Tandholtbæk - mod øst forbi TV Syd gennem en V-formet dal under motorvejen for der at forene sig med Seest Mølleå.

I dag er der langt mellem huse og gårde i Tandholt-området. Det har ikke altid været sådan. Museum Koldinghus har i samarbejde med Museum Sønderjylland foretaget store udgravninger på Langholtgårds jorder i perioden 2012 – 2015 forud for en realisering af Nordic Synergy Park og har påvist, at området tidligere har været beboet i mange hundreder af år. De store udgravninger på Langholtgårds jorder har afsløret store fortidige beboelser på Langholtgårds sydlige jorder

Katrine Moberg Riis, Museum Sønderjylland, Arkæologi Haderslev i uddrag:

”På udgravningen **Langholtgård I** (udgravet i 2012 fandtes en massiv bosættelsesaktivitet fra yngre førromersk tid (1000 år f.Kr.) til yngre romersk jernalder (350 år e.Kr.):

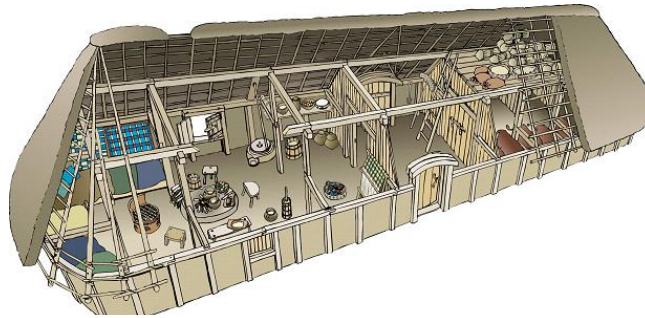
69 huskonstruktioner bestående af hoved- og økonomibygninger af forskellige typer, hegn, gruber, vådområder og enkelte brønde. På baggrund af indgangsstolper til hegn og antal af formodede hovedhuse er der indtil nu erkendt 32 gårdsenheder.

På prøvegravningen **Langholtgård IV** (ca. 850 m sydvest for Langholtgård I) fandtes minimum 25 huse og syv hegn, som sandsynligvis har samme datering som Langholtgård I, og derudover kan minimum ét hus dateres til midten af yngre romersk jernalder.

Således er det muligt at følge hustyperne og bebyggelsens udvikling gennem den ældre og op i den yngre del af romersk jernalder, hvilket gør stedet særdeles specielt.

Med de typologiske forskelle på husene vil C14-dateringer kunne bidrage med vigtige oplysninger om såvel bebyggelses- som befolkningskontinuitet.”

Eksempel på bygningskonstruktion fra Langholtgård - udgravningerne.

Langhuse fra bronzealderen er også konstateret på de udgravede arealer. Der er ligeledes udgravet huse, som tyder på, at der også har været anglere i området længere nordpå, end man tidligere har registreret det i Jylland. En folkestamme som kom fra området syd for Slesvig – Angel. Spændende historie.

Allerede ved anlæggelsen af Tankedalsvej og nedlæggelsen af naturgasledningen syd for vejen blev der foretaget nødudgravninger, der indikerede bebyggelser i området. Resultaterne blev publiceret i ”Danmarks længste udgravning”

Hvis du er blevet interesseret, så er det muligt at få meget mere at vide om de store udgravninger ved Langholtgård. Gå på Internettet og Google: [Kulturarv.dk/lokalitet/ Langholtgård](http://Kulturarv.dk/lokalitet/Langholtgaard)

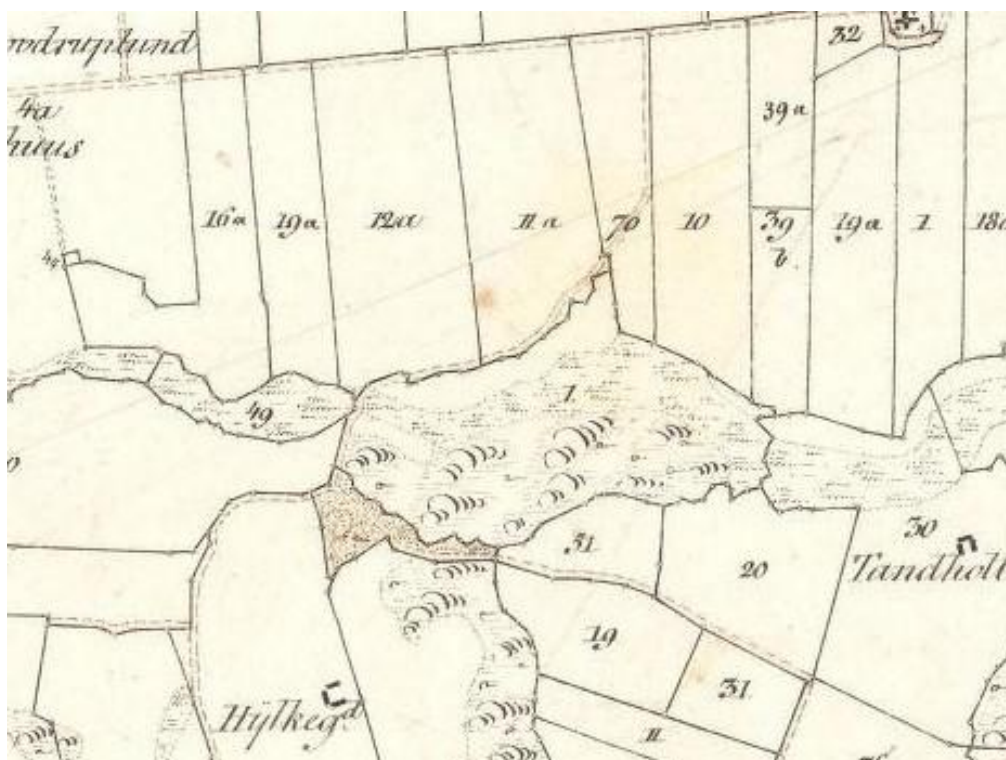
Nu her i 2021 var der købere til etablering af to transportcentre i lokalområdet ved Tankedalsvej.

Nye arkæologiske udgravninger i 2021 afslører igen talrige gårdbebyggelser og urnegrave fra år 0 til år 200 på Vesterkørs tidligere landbrugsarealer. ”Desværre” blev der ikke fundet en kæmpe jernalderhal eller et nyt Trelleborganlæg i området derfor fortsatte udgravningerne i 2021 for at give plads til virksomhedsetableringer i Tandholt-området. Disse udgravninger på arealerne med Schou-koncernens nye hovedsæde har afdækket fire gravpladser, hvor der tilsammen var omkring 70 urner nedgravet. Derudover har man fundet rester fra fem forskellige gårde og en landsby. Noget af det, der er specielt ved de gårde, er, at de har været befæstet med kraftige dobbelte stolpehegn.

Hylke - Tandholt er blevet præget af vejomlægningerne gennem tiden.

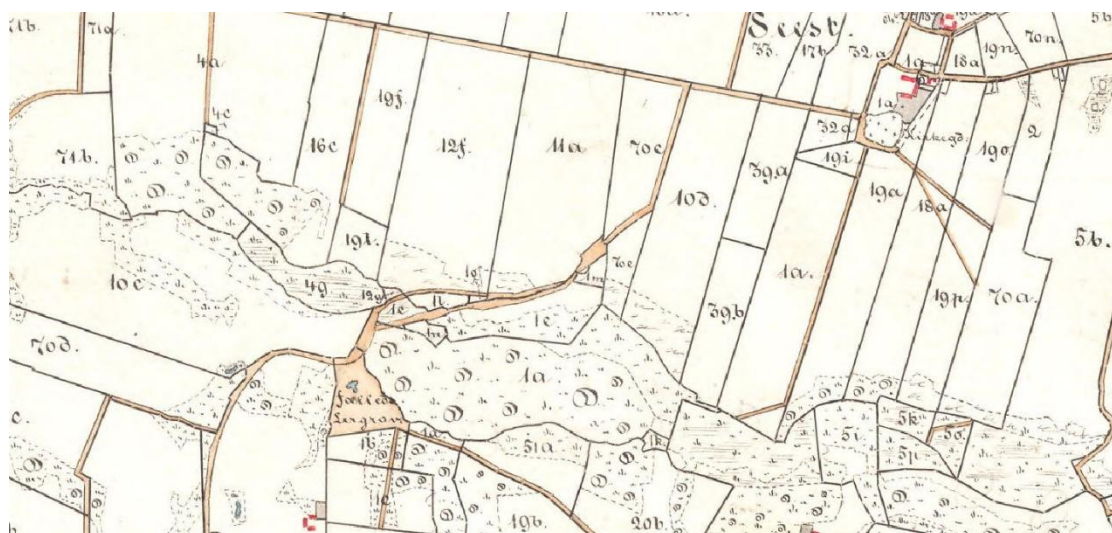
1846. Topografisk håndtegnet kort

Vejforløb: *Gabøvej - Hylke - opad Godthåbsvej – Vranderupvej – til kirken.*

NB. Bemærk gården Tandholt, som ligger ude på kanten af Hylkedalen på matr.nr. 30

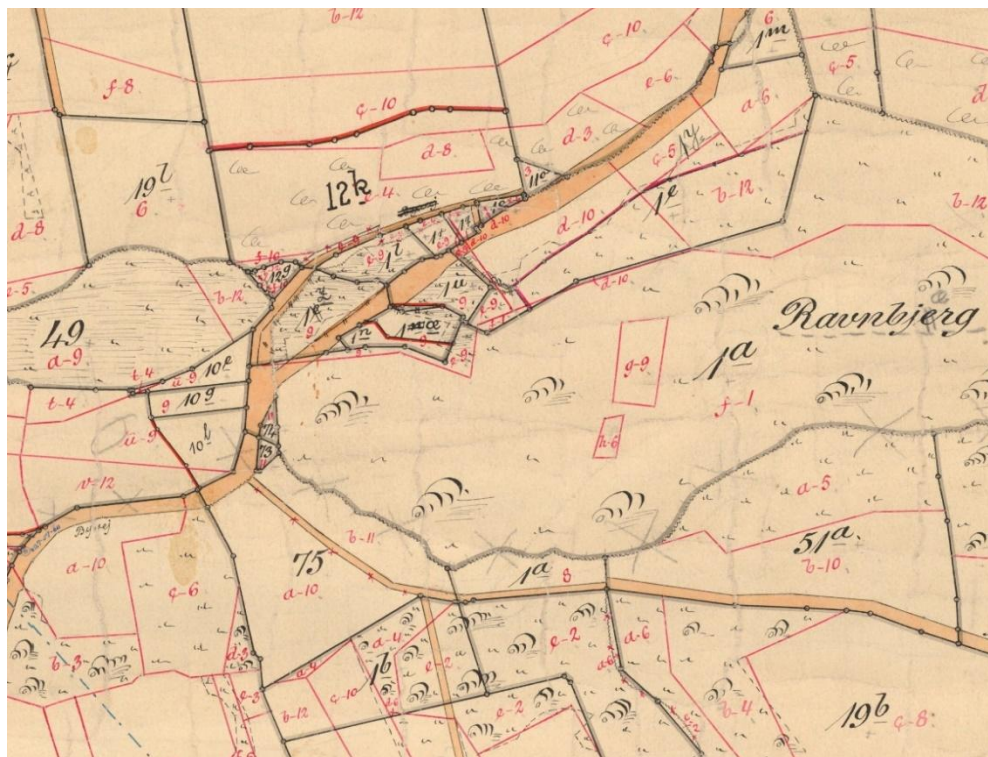
1882. Topografisk håndtegnet kort

Ændret vejforløb ses 1882 i Hylke: Ny vej direkte gennem Præsteskov, matr.nr 1a.

En række matrikler på nordsiden frastykkes Præstegårdsjorden matr.nr. 1a.

1942 Matrikelkort

Ejendommene, som lå på sydsiden af den gamle vej i Hylke og nord for nuværende Hylkedalvej, er i dag Hylkedalvej 60 matr.nr 11o, nr. 62 matr.nr. 1g og 1o, nr. 64 matr.nr 1r, nr. 66, matr.nr 1l og 12k. Nord for den gamle vej ligger nr. 70 på matr.nr. 12g.

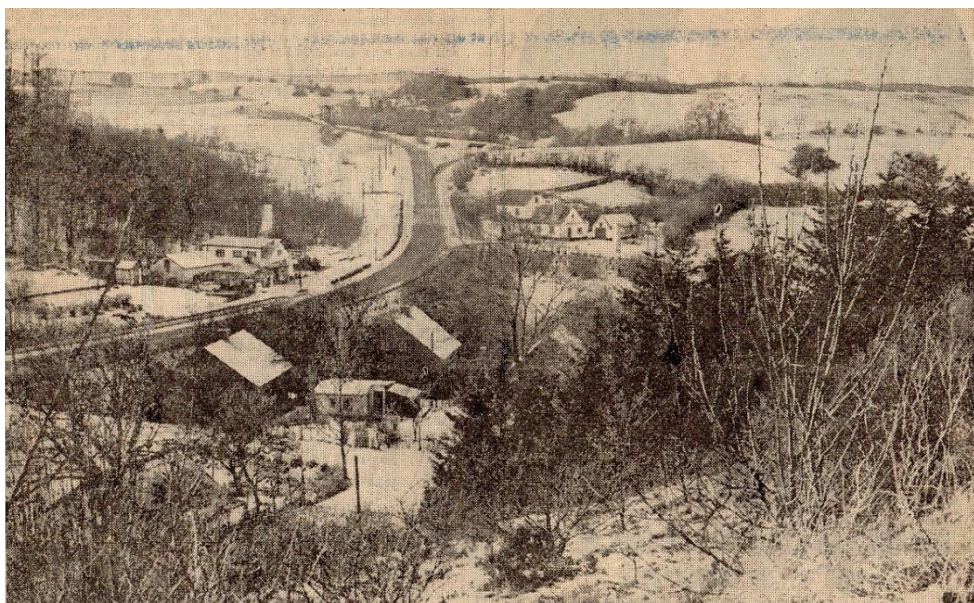

Foto fra før 1950 af nuværende Hylkedalvej uden cykelstien ned gennem Hylke.

Var det så det sidste indgreb i vort beboerområde i Hylke – Tandholt.

Nej!

Fra sidst i 1960'erne og frem til 1974 blev den Sønderjyske Motorvej E45 anlagt.

Fik det konsekvenser ja. Der blev bygget en bro over Hylkedalen med Seest Mølleå.

To ejendomme langs Tandholtvej øst måtte lade livet til fordel for rastepladserne Hylkedal Vest og Hylkedal Øst.

I 1976 blev Tankedalsvej tilsluttet E45 med den konsekvens, at gården Vesterkær blev afskåret fra Eliassensvej og gården Andestrup fra Langholtgårdsvej.

Så kom der vel ro på vejændringer og byggerier?

Nej.

Kolding Kommune fremlagde i 2011 planer om et stort udviklingsområde Nordic Synergy Park på nordsiden af Tankedalsvej.

Der blev lavet en tilkørsel fra Tankedalsvej ad en ny vej, Nova Boulevard, som erstatning for Langholtgårdsvej øst. Endnu en ny vej kom til, Media Park, hvor TV SYD efterfølgende flyttede ind. Det lokkede ikke interessenter til. Projektet døde ud.

I 2018 blev kommunens planer for området taget op igen og radikalt ændret.

To interessenter har i 2021 som nævnt budt ind med store planer - Vision Park - som i dag er ved at blive realiseret.

I datiden kendte personer fra Hylke - Tandholt området.

Ulrik Carl Sprechler, krigskancellisekretær

U. C. Sprechler blev født i 1796 i København og blev gårdejer på Seestgård, som han i 1820'erne flyttede fra og lod den firlængede gård "Virkelyst" opføre på matr.nr. 21a. I 1834 var der 12 tjenestefolk på gården + 1 lærerinde. Sprechler havde Virkelyst endnu i 1845. Sprechler begravdes 1851.

Marie Holst, dansk missionær i Indien.

Marie Holst blev født 5. december 1866 på gården **Virkelyst** i Seest.

Hun blev uddannet på Diakonissestiftelsen og var efterfølgende på en lægeskole i London. I 1896 fik hun den medicinske doktorgrad i Bruxelles, hvorefter hun rejste til Sydindien, hvor M.H. i 1898 overtog ledelsen af et engelsk hospital frem til 1902.

Under hendes ophold her modnedes tankerne om at drive lægemission i distriktets landsbyer med to telte, der kunne tjene hende til bolig, operationsstue og poliklinik (heraf fik virksomheden navnet "Teltmissionen").

Bag ved alt dette lå som hendes livs store drøm at kunne få lov til at drage ind i det lukkede Afghanistan som lægemissionær, hvilket ikke lykkedes. HM i mange år arbejdede i teltmissionen i Mardan i Pakistan. Hun omkom (dræbt?) ved en færdselsulykke 18. februar 1917. Mindetavle i tårnrummet i Seest kirke.

Sognefogeder

Eskild Nissen, Langholtgaard, blev født 1828 på Langholtgaard og overtog gården efter faderen. Nissen var i perioden 1862? – 1870? sognefoged. I 1870, da han døde, nævnes han som forhenværende sognefoged. Dannebrogsmænd.

Aage Iversen Buhl, Annalyst, født i Harte i 1894, købte i 1919 gården. Aa. I. Buhl drev landbrug indtil sin død i 1965. Buhl bestred mange hver. Det vigtigste hverv var sognefoged, som Buhl bestred fra 1930 og frem til sin død kort før 1965. Det var amtmanden i Ribe som udpegede sognefogeden. Opgaven som sognefoged indebar bl.a. at være pantefoged, lægdsmand og giftfoged ved borgerlige vielser. R.af D.

Sogneforstandere

Jens Nielsen, Brunsmind, blev født i Seest 1826. Han byggede gård i Tandholt på matr.nr. 7c, var ugift og i perioden 1859 – 65 medlem af sogneforstanderskabet og i årene 1864-65 formand.

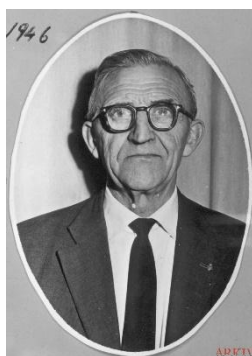
Christian Gerhard Vilhelm Holst, Virkelyst, blev født på Follerupgaard i Herslev sogn 1839. Han fik i 1863 skøde på Virkelyst, hvor han var gårdmand frem til sin død i 1892. Som et af mange hverv var han medlem af sogneforstanderskabet 1865 - 1871 i Seest. Formand 1869 – 1871.

Der er ikke søgt sognerådsmedlemmer fra Hylke og Tandholt fra 1870 – 1930!

I 1930 frarøvedes Seest sogn en meget stor del af sognet, som blev indlemmet i det nyoprettede sogn ved Kristkirken.

Sognerådsmedlemmer efter 1930 frem til 1970

Sognerådsmedlem 1930 – 1950, formand 1950 – 1970

Jens Ravn

Jens Ravn, Tandholtgaard, blev født i Gejsing i 1891. Han overtog i 1927 gården Tandholtgaard efter faderen Peter Ravn. Han blev i 1930 valgt ind i sognerådet i Seest, her var han medlem i 40 år de sidste 20 år som sognerådsformand indtil 1970, hvor Seest Sognekommune blev tvangsindlemmet i Kolding Kommune. Jens Ravn døde, 100 år gammel, på Munkensdam Plejehjem i 1991.

Kristian Sommerlund

Kristian Sommerlund, Kallundholt, født i 1893 fik i 1923 skøde på ejendommen Kallundholt. K. Sommerlund var valgt som medlem af Seest sogneråd i perioden 1930 – 1958. Fra 1933 og til 1958 bestred K. Sommerlund også hvervene som kærner (kommunekasserer) og folkeregisterfører. Kristian Sommerlund døde i 1969.

Ernst Rauer

Ernst Rauer, Hylkedal, var valgt til Seest sogneråd for perioden 1958 – 1962. Efter Kristian Sommerlund overtog E. Rauer opgaverne som kæmner og folkeregisterfører frem til 1970.

Alfred Josiassen

Alfred Josiassen, Aaglimt, grusgravsejer, vognmand og den der stod for sognets afhentning af skraldespande og snerydningen i Seest. Han var valgt til Seest sogneråd i perioden 1954 -1958 og 1966 – 1970.

Seest Sogneråds sidste møde før sognets indlemmelse i Kolding 1970.

Forrest til venstre Alfred Josiassen i midten Jens Ravn

Seest sogn blev styret fra Hylke/Tandholt.

Har dette udsagn noget på sig? Ja da.

Sognerådsformanden var Jens Ravn, Tandholtgaard, sognefogeden var Aage Iversen Buhl, Annalyst, og kæmnerne var Kristian Sommerlund, Kallundholt efterfulgt af Ernst Rauer. Hylkedal.

Byrådsmedlem i Kolding efter kommunesammenlægningen i 1970

Liss Gydesen 1994. Foto. Lillian Fransson.

Liss Gydesen, Hylkedal, sygeplejerske, født 1945, var medlem af Kolding Byråd i perioden 1994 – 2002. Liss var i mange år vores lokale forkæmper for rent vand i Seest og Kolding og ikke-støjende aktiviteter i kommunens grusgrave ved Vranderupvej. Liss døde i 2011.

Købmanden i Hylke Niels Bundgaard Andersen

Beretningen tager med tilladelse udgangspunkt i bogen: Seest – fra landsby til by

Under overskriften ”Han lukker Hylkes eneste butik” kunne man bl.a. læse i Kolding Folkeblad d. 27. jan. 1979:

Vi kommer til at savne vores købmand. Det er det værste, der kunne ske.

Sådan sagde nogle af kunderne i købmand N. Bundgaard Andersen's hyggelige lille landhandel i Hylke, da han efter mere end 40 år på stedet besluttede at dreje nøglen om til sin butik. Med lukningen forsvandt samtidig den lille enklaves samlingspunkt.

Bundgaard Andersen blev udlært som kommis i Sdr. Felding Brugsforening i 1922. I 1929 købte Bundgaard Andersen en købmandsforretning i Fredericia, som han havde indtil 1936. Så valgte familien at flytte til Hylke i Seest sogn for at overtage Hylke Købmandshandel med varelager.

1936

Årsomsætningen var i 1937 ca. 20.000 kr. fordelt på såvel faste som strøgekunder. Priserne var anderledes, hvilket fremgår af den gamle regnskabsbog fra samme år: 4kg. brændt Kaffe Nr. 18 af 2,92 kr. i alt 11 kr. 68 øre.

Bundgaard Andersen oparbejdede gennem årene en solid og alsidig købmandshandel, som han lod ombygge i 1946. I 1954 udvidede han forretningen med benzinsalg, hvilket blev markeret med bl.a. balloner til børnene og en lille opmærksomhed til chaufføren.

Trods lange arbejdsdage med vareudbringning efter lukketid til bl.a. Skanderup, Gelballe og Vranderup klarede købmanden sig uden en eneste sygedag. Bundgaard Andersen værnede meget om kunderne, især de faste familier, hvilket kom til udtryk under benzinaufførstrejken i 1955. Med sirlig håndskrift har han noteret følgende ud for billedet af ventende biler:

Under Benzinaufførstrejken i Foråret 1955. Det nye Benzinselskab, der hed Stjerne, var ikke bleven Medlem af Arbejdsgiverforeningen, og derfor skulde deres Chauffører ikke med i Strejken, der var ingen Benzin i hele Kolding By. Benzinen til Tanken i Hylke kom i Tankbiler direkte fra Heide i Vesttyskland. Der blev kun solgt 10 Liter pr. Bil derfor Kø når Tanken var blevet fyldt op, og det rygtedes hurtigt.

Citatet er venligst udlånt af Bundgaard Andersens barnebarn Michael Bøwadt, der i dag bor på stedet. Han følger til citatet, at de faste kunder kom i første række, hvorefter benzinen blev solgt efter først til mølleprincippet. Lange køer af ventende biler, mange langvejs fra, var ikke noget særsyn på Hylkebanke under strejken.

Bundgaard Andersens butik huskes især som stedet, hvor mange vejfarende på hovedvejen mellem Kolding og Tønder holdt ind for at købe røg - og drikkevarer, og som stedet, hvor de lokale beboere altid kunne få en sludder og høre Hylkenyt, når de var inde hos Bundgaard Andersen for at hente dagens avis, Kolding Folkeblad. Ægteparret Niels og Hanne Bundgaard Andersen vil blive husket for den positive atmosfære de skabte i butikken.

Landhandlens varesortiment var stort og spændte fra askebægere til søm, fra friskmalet kaffe til barbergrej, fra is til kræmmerhuse, der blev fyldt med bolsjer og lukket i hånden og meget andet. Hvad Bundgaard ikke havde, skaffede han fra dag til dag, om det så blot drejede sig om en rulle kinesertråd. Bundgaard havde "det lov på sig", at hvis man ikke kunne få den vare, som man ønskede sig hos andre handlende blev der sagt: "Har du spurgt hos købmanden i Hylke". En retscaffen og dygtig købmand.

Selvom Bundgaard Andersen lukkede butikken i 1979 og hans kone døde samme år, blev Bundgaard boende i Hylke indtil 1991, hvorefter han valgte at flytte i ældrebolig på Bredevej. Niels Bundgaard Andersen døde i 1994.

Hylke Vandforsyning I/S

Beretningen tager med tilladelse udgangspunkt i bogen "Seest – fra landsby til by"
Fortalt af Børge Lauritsen, Hylkebo, Hylkedalvej 76

"I 1950 købte vi hus med gartneri i Hylke. I 1951 påbegyndtes en omlægning af Tøndervej den nuværende Hylkedalvej. Under udgravning til cykelstien under Tøndervej i Hylkedalen stødte man imidlertid på vanskeligheder med grundvandet. For at råde bod på dette drænede man området ved at rørlægge ned til Seest Mølleå med det resultat, at vore brønde blev tørlagte. Brøndene var eneste vandforsyning for beboerne i Hylke.

Det forhold blev startskuddet til Hylke Vandforsyning.

Nu var det naturligt for os at bede kommunen skaffe os vand i brøndene, hvilket ikke lod sig gøre. Ingen kunne på daværende tidspunkt vide, at der forude ventede ni års opslidende kamp mod kommunen og amtet, for at få vandet tilbage i hannerne. Vi hørte dengang ind under Ribe amt. Med hjælp fra den menneskevenlige sognerådsformand, Jens Ravn, lykkedes det at få fri proces mod amtet.

Efter ni års kamp mod amtet kom der i 1959 endelig en afslutning på sagen, retten bestemte, at vi tre, hvis brønde var tørlagte, skulle have erstatning. I retten krævede jeg 17.300 kr., hvilket svarede til tilbudene, som jeg i de mellemliggende år havde indhentet hos håndværkere. Dokumentationen havde jeg med i lommen. Dommeren godkendte beløbet med den klausul, at pengene skulle anvendes til et vandværk til gavn for alle beboerne i Hylke.

Da vandværket i 1960 stod færdigt skulle en bestyrelse vælges. Beboerne fandt det naturligt, at jeg skulle besætte posten som formand.

De 40 år, hvor jeg var formand, blev præget af en lang kamp for at sikre Hylke Vandforsyning rent vand.

Vor boring er gentagne gange blevet truet af forurening, fordi kommune og amt har arbejdet for at give tilladelser til deponering af affald i grusgravene lige ovenfor vor boring i Hylke.

Bestyrelsen har hver gang sekunderet af Liss Gydesen ført ankesagerne helt frem til miljøstyrelsen og ministeren.

For os har det ikke bare været en kamp for rent vand til beboerne i Hylke, men også til borgerne i Kolding, da grusgravene i Seest ligger oven på et meget stort grundvandsmagasin.

Jeg kan med tilfredshed konstatere, at vor og andres indsats har resulteret i, at alle lossepladserne i Seest er blevet nedlagt”

Efterskrift

Ved Per Thornberg

Da fighteren Børge Lauridsen i 1999 trak sig tilbage blev jeg formand med kasserer Laila Nielsen og Vagn Gregersen som bestyrelsesmedlemmer.

Hylke Vandforsyningen leverede på det tidspunkt drikkevand til 13 husstande og 2 erhvervsejendomme i Hylke .

I/S Hylke Vandforsyning

Oversigt over udstedte interessentbeviser pr. 1. 3. 2000:

Nr. 1 : Tandholtvej nr. 5, Matr.nr. 75, 1b
Nr. 2 : Tandholtvej nr. 1, Matr.nr. 73, 74
Nr. 3 : Hylkedalvej nr. 47, Matr.nr. 70e
mfl
Nr. 4 : Hylkedalvej nr. 48, Matr.nr. 11r
Nr. 5 : Hylkedalvej nr. 60, Matr.nr. 11o,
Nr. 6 : Hylkedalvej nr. 62, Matr.nr. 1o mfl
Nr. 7 : Hylkedalvej nr. 64, Matr.nr. 1r
Nr. 8 : Hylkedalvej nr. 66, Matr.nr. 1l mfl.

Nr. 9 : Hylkedalvej nr. 70, Matr.nr. 12g, 1z
Nr. 10: Hylkedalvej nr. 74d, Matr.nr. 10e
Nr. 11: Hylkedalvej nr. 76, Matr.nr. 10g,
mfl.
Nr. 12: Hylkedalvej nr. 86, Matr.nr. 10c
Nr. 13: Hylkedalvej nr. 100, Matr.nr. 70bc
Nr. 14: Hylkedalvej nr. 102, Matr.nr. 70d
Nr. 15: Hylkedalvej nr. 46, Matr.nr. 11s

Hvis der havde været problemer med at sikre interessenterne rent vand før år 2000, så blev disse ikke mindre i de følgende år!

I efteråret 2001 blev vi af lovgivningen pålagt for første gang at tage prøver af vandet i boringen for at få analyseret for pesticider (sprøjtegifte).

Det var et chok at få resultatet, ikke mindre end 5 sprøjtegifte kunne spores, hvoraf 3 overskred grænseværdierne.

Embedslægeinstitutionen pålagde os inden udgangen af 2002 at finde en løsning, der sikrede forbrugerne rent vand.

Det blev til mange møder med Teknisk Forvaltning, Vandforsyningsafdelingen, hvor vi endevendte situationen og analyserede mulighederne for kunne fortsætte som Hylke Vandforsyning.

Resultatet blev en beslutning om nedlæggelse og tilslutning til Kolding Kommunale Vandforsyningen.

Kommunens krav til os var, at tilslutningen skulle være udgiftsneutral for kommunen.

Vor generalforsamling mente, at da vandet var blevet forurenet af sprøjtegifte, som alle var eller havde været tilladte, så burde der i den situation gives offentligt tilskud.

Lige for næsen af vor beslutning traf regeringen med støtte fra Dansk Folkeparti beslutning om at nedlægge Vandfonden, der ellers kunne give os et økonomisk tilskud på 40 % af udgiften, der i et overslag var beregnet til ca. 450.000 kr.

Bestyrelsen prøvede at aktivere De Private Vandværkers foreningen, de politiske partier og havde foretræde for Folketingets Miljøudvalg, men nej, regeringen og DF stod fast - ingen penge – og vi stod tilbage med skægget i postkassen og udgifterne.

30. april 2003 fik vi leveret vand fra Kolding Kommune og på den efterfølgende generalforsamling i januar 2004 blev boet gjort op, udgifterne fordelt og Hylke Vandforsyning I/S formelt nedlagt.

Vagn Gregersen, Jørgen Gydesen, kommunemand, Leif Kristensen og Birgit Dam
Gravøl ved overdragelsen til Kolding kommune

Genforeningsstenen i Seest Præstegårdsskov

Seest Præstegårdsskov (Præsteskov) var før 1920 et yndet udflugtsmål for borgerne i Seest og Kolding - på gåben, på cykel eller i hestevogn. Altså før bilerne kom til. Pinsemorgen var der tradition for at tage til Præsteskov med madkurve.

Skovmødet. Hvert år blev der den 2.søndag i august afholdt et Indremissionsk møde i Præsteskov.

I mange år både før og efter 1920 var søen i skoven et sted hvor egnens børn om sommeren badede og om vinteren løb på skøjter.

Lidt historik. Efter 1. verdenskrig og fredsslutningen blev der lagt op til, at der kunne foretages folkeafstemning i området fra Elben op til Kongeågrænsen om et tilhørsforhold til enten Danmark eller Tyskland. Slesvig-Holsten blev inddelt i 3 zoner. Afstemningen i 1. zone blev afholdt den 10.februar 1920 og gav flertal for tilbagevenden til Danmark. Altså Nordslesvig = Sønderjylland til den nuværende grænse nord for Flensborg og syd for Tønder. Afstemningen i 2. zone, Sydslesvig, fra den nuværende grænse ned til Ejderen blev afholdt den 14. marts med klart flertal for et tilhørsforhold til Tyskland. Afstemningen i 3. zone blev ikke afholdt efter udfaldet af afstemningen i 2. zone. Nordslesvigs og dermed Sønderjyllands tilbagevenden til Danmark lagde efterfølgende op til mange festligheder og initiativer. Genforeningen blev den 8.august 1920 markeret i Seest ved en stor højtidelighed med afsløringen af Genforeningsstenen, som står i Seest Præstegårdsskov.

Genforeningsstenen i vores skov 2020.

Den historiske begivenhed for 100 år siden i Seest Præstegårdsskov blev på dagen mindet ved et smukt arrangement afholdt af Seest Lokalhistoriske Forening i 32 graders varme!

Jytte Dam Kure fra Bornholm, barnebarn af pastor Dam, holdt en mindetale. Per Thornberg gengav historien om begivenheden den 8. august 1920 og forsamlingen mindedes efterfølgende begivenheden med sange og musik.

Jytte Dam Kure

Per Thornberg

På Seest Lokalhistoriske Forenings hjemmeside under Lokalhistorie – nye indlæg - er der mulighed for i fuldudstrækning at læse om begivenheden 8. august 1920. "Genforeningsstenen i Hylkedalen.

Hylke sagn

Til Hylke knytter der sig nogle sagn, som er indsamlet af folkemindesamleren Evald Tang Kristensen omkring 1890. Teksten er afskrevet i nudansk:

Den hovedløse hest:

I Seest Præstegårds skov (også kaldet Ravnsbjerg) har der gået en hovedløs hest. Hvor vejen fra Gelballe til Hylke nu går, stod der i gammel tid et par vidjebuske, hvor man sagde, at hesten undertiden holdt til.

En aften i foråret 1864 red meddeleren, den senere købmand Jens Pedersen i Gelballe, forbi buskene. Han var da nær blevet slået af hesten. - Bertel Pedersen, der boede på ejendommen Skydsbæk (Skovlyst) nær Ravnsbjerg skov, så en aften noget, der rørte sig i et lille krat ved huset. Bertel undersøgte sagen, thi han troede, det var den hovedløse hest, som var der, men det viste sig at være Jep Skovs gamle helmus, der rørte sig i buskene.

Denne hændelse fandt Sted i 1820-erne, Bertel Pedersen var en oplyst mand, der ikke troede på spøgeri, men helt sikker har han dog ikke været, siden han troede, der var en hovedløs hest i krattet. Bertel drak meget, men var en stor slider.

Den hvide dame på Virkelyst:

"Som de måske så hende"

På en stor gård, der hed Sprekler, a tror nok det er i Seest sogn, skulle pigerne om sommernætterne våge ved deres bleg, for det kom ikke ind.

Det var forbudt karlene at komme ud til dem om aftenen, men hvad, de gik jo alligevel.

Så så de, der kom en hvid jomfru henne i haven, og så blev de forskrækkede:

"Huha, der kommer æ jomfru !"

Men så blev den henne. De blev lidt sære ved det, og så fortalte de husbonden det om anden dagen, te de havde set en hvid jomfru.

Han ville ikke tro det, men karlene viste ham stedet hvor hun gik, og så gravede de ned på det sted og fandt en Sølvskål. Siden så de hende ikke igen.

Dette sagn er knyttet til Gaarden Virkelyst, der i tiden 1818-1853 ejedes af Krigskancellisekretær U.C. Sprechler.

Røverhulen i Hylkebanke:

Endelig skal nævnes, at der i Hylkebakken var en røverhule. En dag stjal røverne skovfogedens fede gris. En hyrdedreng så det, røverne fangede ham og ville dræbe ham; men da drengen lovede aldrig at røbe til noget menneske, hvor de boede, lod de ham gå.

Da drengen kom hjem, sagde han til lænkehunden, hvor røverne boede. Skovfogeden stod så tæt ved, at han kunde høre det. Nu drog han med en flok karle og hyrdedrengen, som vejviser ud til røverhulen, hvor røverne efter lille kamp måtte lade livet.

Siden den tid har der ikke været røvere i Hylkebakkerne.

Et ligsagn:

Et ligsagn knytter sig til Hylkebanke. Her kom engang en kapellan fra Hjarup, der havde været i Kolding, kørende sammen med sin kusk. Pludselig sprang hestene over til den ene side af vejen, og kusken var ræd, at de skulle vælte i grøften; men nu blev hestene stående helt rolige, og da de havde stået et par minutter, gik de igen.

Kapellanen og kusken tænkte ikke noget videre over det, men da de næste uge igen havde været i Kolding og kørt hjemad, var det ikke blevet aften, og så kom de imod en ligskare netop på det sted, og de måtte om til siden af vejen og holde der lidt, imens ligskaren drog forbi. Så kunne de forstå, at det var varslet, de havde mødt.

Overtro

I forbindelse med ombygning af lade- og staldbygning i slutningen af 1970-erne er der på ejendommen Duedal fundet ”bevis” for, at overtro har været ret så udbredt i sognet i midten af 1800-tallet.

I stalden sad og sidder stadig et spiger i form af en brækket tømrepasser, som er hamret ind i en af loftbjælkerne

Den skulle i følge litteraturen om overtro forhindre naboen i at ”malke mælk” fra ejendommens køer.